

30.06.2018

mun. Chișinău

**Nota informativă
privind auditul situațiilor financiare
afereente procesului bugetar și gestionării patrimoniului public
a UAT din mun. Chișinău**

În conformitate cu Programul activității de audit a Curții de Conturi pe anul 2018¹, precum și în baza dispoziției nr.30 din 06.02.2018, Curtea de Conturi a inițiat auditul situațiilor financiare aferente procesului bugetar și gestionării patrimoniului public a UAT din mun. Chișinău.

Prezenta misiune de audit a fost inițiată având drept scop obținerea unei asigurări rezonabile la faptul că rapoartele financiare sunt întocmite și prezentate în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, cu emiterea unei opinii.

Persoanele cu funcții de răspundere a ÎM DCC, cu dreptul de a semna documentele financiare și bancare:

Administrator:

1. dl Alexandru PANFILI: până la 05.10.2009;
2. dl Roman SOFRONI: din 09.11.2009 până la 03.09.2017;
3. dl Andrian BADIA: din 04.09.2017 până la 04.11.2017;
4. dl Alexandru PANFILI: din 05.11.2017 (din 24.08.2017 concediu) - prezent.

Contabil șef:

1. dna Iulia GAJA: din 10.04.2012 până la 20.05.2018.
2. dna Iulia IOVU: din 21.05.2018 – prezent.

În vederea executării Hotărârilor Judecătorești despre declararea nulă a dispoziției Primarului general al mun. Chișinău, prin dispoziția nr.500-dc din 18.08.2017 s-a dispus restabilirea în funcție a d-lui Alexandru PANFILII începând cu data de 05.10.2009. Pentru perioada 05.10.2009-17.08.2017 suma totală calculată a salariului mediu lunar a constituit 523,3 mii lei (inclusiv 44,5 mii lei achitate pe perioada 05.10.2009-11.08.2010) și a contribuțiilor de asigurări obligatorii în sumă totală de 143,9 mii lei, sume neexecutate până la moment. *Total general cheltuieli spre suportare din buget de 667,2 mii lei.*

Realitatea datelor reflectate în situațiile financiar contabile a fost afectată prin neînregistrarea în contabilitatea primăriei mun. Chișinău și/sau a ÎM DCC a drepturilor salariale prevăzute conform Hotărârii Judecătorești definitive și executorii în sumă de 478,8 mii lei (523,3-44,5).

- ✓ ***Exercitarea dublă a atribuțiilor ca agent economic și în același timp ca executor de buget, precum și necorelarea datelor raportate a evidenței contabile conform criteriilor din sistemul bugetar și în scop de antreprenariat, nu asigură administrarea conformă a activității și raportarea corectă a indicilor financiari.***

¹ În conformitate cu art.31 alin. (2) și art.32 din Legea Curții de Conturi nr.260-XVI din 07.12.2017 și cu Programul activității de audit ale Curții de Conturi pe anul 2018, aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr.75 din 29.12.2017.

Operațiunile de finanțare sunt executate prin intermediul conturilor trezoreriale administrate de către ÎM DCC. Prin urmare, se remarcă că ÎM DCC activează și raportează activitate ca agent economic și, în același timp, exercită funcția de executor de buget, aplicând norme privind raportarea contabilă și financiară în sistemul bugetar. Situațiile financiare de pe ambele activități („antreprenoriat” și „buget”) sunt generalizate prin raportarea consolidată a situațiilor financiare conform SNC.

ÎM DCC operațiunile financiare pe anul 2017 pentru mijloacele financiare alocate din bugetul mun. Chișinău pentru valorificare aferente obiectivelor de construcții capitale în sumă totală de 75,9 mil.lei², nu au fost înregistrate integral în evidență prin contul contabil de decontare bancare respectiv (Dt 242 „Banca” Ct 425 „Finanțări și încasări cu destinație specială” – pentru alocațiile primite de la APL mun. Chișinău).

Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar³ sânt elaborate în scopul organizării evidenței contabile în sistemul bugetar, precum și stabilirii unui mecanism unic de evidență contabilă și raportare financiară pentru autoritățile/instituțiile bugetare⁴.

Autoritățile/instituțiile bugetare efectuează evidența contabilă în conformitate cu prevederile Legii contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007⁵, a Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice, a Clasificației bugetare și a altor acte normative emise de către Ministerul Finanțelor (pct.1.4.1.1 din Norme metodologice).

Concluzii: *ÎM DCC pentru alocațiile din buget prin intermediul contului trezorerial aplică Normele metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar, care sunt destinate conform reglementărilor doar pentru autoritățile/instituțiile bugetare. Situația urmează să se conformeze în urma restructurării ÎM DCC ca instituție bugetară.*

❖ Politica contabilă pe anul 2017 a fost aprobată prin ordinul șefului ÎM DCC nr.129 din 27.12.2016.

Stabilirea politicilor contabile de conducerea ÎM DCC nu s-a efectuat prin respectarea obiectivelor reglementărilor de standard⁶ care constau în determinarea modului de raportare a indicatorilor financiari la componentele de evidență în sistemul bugetar și în scop de antreprenoriat, ceea ce a condiționat în unele cazuri

² Pe anul 2017 înregistrări în total: Dt 242 – 5214,7 mii lei „antreprenoriat”; Dt 242 – 1606,3 mii lei „buget”.

³ Ordin Ministerului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015 „Cu privire la aprobarea Planului de conturi contabile în sistemul bugetar și a Normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară în sistemul bugetar”.

⁴ inclusiv a executării bugetului public național (contabilitatea de casă), precum și evidența contabilă a veniturilor și cheltuielilor efective ale autorităților/instituțiilor bugetare, a activelor financiare și nefinanciare, a datoriilor și rezultatelor (contabilitatea de angajamente) - pct.1.1.2. din Norme metodologice.

⁵ Legea contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007 (cu modificările și completările ulterioare, în continuare - Legea nr.113-XVI din 27.04.2007).

⁶ Standardul Național de Contabilitate „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile, erori și evenimente ulterioare”, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013 „Privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate”.

necontabilizarea evenimentelor și de neprezentare a informațiilor aferente activelor și pasivelor autentice în situațiile financiare.

➤ ÎM DCC dispune înregistrate la Serviciul Fiscal de Stat 10 subdiviziuni, inclusiv două aferente sediului administrativ, două ce țin de imobilele de producere/arendă a întreprinderii și alte 6 subdiviziuni înregistrate pentru terenurile transmise în anii 2011-2012 antreprenorilor în cadrul proiectului municipal „Prima Casă” (Informația detaliată Anexa nr.2 la Notă).

Subiecți ai impunerii, conform art.277 Cod fiscal, sânt persoanele juridice și fizice, deținători al drepturilor patrimoniale (drepturilor de posesie, de gestiune și/sau de folosință) asupra bunurilor imobiliare proprietate publică de pe teritoriul Republicii Moldova (lit. c)); arendașii sau locatarii bunurilor imobiliare ale autorităților publice și ale instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile (lit. d));

Faptul că autoritățile/instituțiile publice, subiecții impunerii nu dețin un document ce ar atesta dreptul de proprietate asupra bunurilor imobiliare, precum și faptul neexecutării obligației de înregistrare a drepturilor patrimoniale prevăzute de legislație nu pot constitui temei pentru nerecunoașterea acestor persoane în calitate de subiecți ai impunerii privind bunurile imobiliare respective, în cazul în care aceste persoane exercită, de fapt, dreptul de posesie, de folosință și/sau de dispoziție asupra acestor bunuri (art.277 alin.(2)).

Auditul atestă, că în perioada ultimilor ani 6 ani 2012-2017 de către administrația ÎM DCC contrar art.277 Cod fiscal a achitat impozitul pe imobil pentru terenurile și clădirile aflate în folosința și dispoziția unor agenți economici (arenda, proiect „Prima Casă”), prejudiciind în acest mod bugetul întreprinderii/autorității locale cu suma totală 149,8 mii lei, inclusiv conform contractelor de arendă 61,9 mii lei și de la deținătorii imobilelor proiectul „Prima casă” 87,9 mii lei.

La solicitarea auditului, administrația ÎM DCC în vederea executării regulamentare a prevederilor legale și a solicitării auditului, pentru conformare a informat persoanele juridice și fizice, deținători al drepturilor patrimoniale. Ca rezultat către situația din 30.06.2018 *au fost înregistrate în evidența DCC datorile agenților economici în sumă totală de 111,9 mii lei și încasate mijloace financiare în sumă de 9,8 mii lei*⁷.

➤ ***Înregistrarea în evidență și recuperarea creanțelor întreprinderii din serviciile prestate agenților economici***

ÎM DCC conform contractelor încheiate cu antreprenorii investitori în cadrul programului „Prima Casă” efectuează supravegherea tehnică a construcției complexelor locative, care a constituit 1,2% din costul lucrărilor de construcție-montaj executate (modificat prin acorduri adiționale la 0,7%).

Monitorizarea nesatisfăcătoare din partea responsabililor DCC a executării contractelor privind serviciile prestate de supraveghere tehnică a construcției de locuințe către antreprenorii investitori a condiționat neîncasarea unor datorii pe anii

⁷ inclusiv conform contractelor de la deținătorii imobilelor proiectul „Prima casă”: SRL ORIZONT - 9,8 mii lei.

2013 - 12.04.2018 în sumă totală de **840,4** mii lei, inclusiv către: SRL AVRI - 366,7 mii lei; Comalion&Co SRL - 113,0 mii lei; Orizont SRL - 58,1 mii lei; Sevacons SRL - 302,6 mii lei.

Se menționează, că tranzacțiile aferente creanței recunoscute de DCC în sumă de **840,4** mii lei nu este înregistrată în evidența întreprinderii, fiind denaturat în același timp și soldul contului la 31.12.2017.

- **Raportarea și eficiența activității întreprinderii**

Monitoringul financiar este o premisă pentru asigurarea unei activități eficiente și o condiție inerentă de bună funcționare și de succes a activității entităților din subordine.

Activitatea ÎM DCC nu a fost supusă regulamentar⁸ unui monitoring financiar din partea APL mun. Chișinău, prin evaluarea riscurilor, rezultatelor activității financiare și fiscale, precum și cu determinarea impactului asupra bugetului local.

De menționat, că ÎM au înregistrat indicatorii economici-financiari sub nivelul recomandabil, nefiind asigurate rentabilitatea vânzărilor și utilizării activelor; coeficienții lichidității absolute, solvabilității etc.

Situațiile menționate sunt determinate atât de factori externi, cât și de managementul irelevant al ÎM, care se exprimă prin: (1) inacțiunile din partea fondatorului; (2) raporturi neconforme între fondator și managementul ÎM; (3) monitorizarea inconsecventă a situațiilor financiare, precum și neoptimizarea activității de producere și cheltuielilor administrative etc.

- **Situația datoriilor curente a ÎM DCC nu este monitorizată și administrată în mod eficient, ceea ce indică indicatorii negativi privind solvabilitatea întreprinderii**

Conform situațiilor financiare la sfârșitul perioadei de gestiune a anului 2017 datoriile față de buget și privind asigurările sociale și medicale au constituit în total 1211,2 mii lei (respectiv 1096,6 mii lei și 114,6 mii lei), ce constituie o creștere de 644,3 mii lei (+213,7%) mai mult față de începutul perioadei de gestiune (566,9 mii lei, respectiv 480,8 mii lei și 86,1 mii lei).

La situația din 31.12.2017 datoriile pe impozite și taxe a ÎM DCC conform contului curent generalizat au constituit în total 942,9 mii lei în creștere față de perioada anului precedent cu 478,0 mii lei. Către situația din 15.05.2018, datoriile întreprinderii au fost în creștere continuă constituind 1213,9 mii lei sau cu 271,1 mii lei mai mult (+128,8%), inclusiv datorită calculării majorărilor de întârziere pentru neachitarea plăților calculate aferente TVA și contribuțiilor de asigurări obligatorii.

Ponderea cea mai mare a datoriei în totalul impozitelor și taxelor a venitului taxei pe valoarea adăugată (94,2%) care a constituit la 31.12.2017 suma totală la plăți de bază 734,2 mii lei și majorării de întârziere 153,9 mii lei. Respectiv la situația din 15.05.2018 sumele au constituit respectiv 960,3 mii lei și 191,8 mii lei.

⁸ Art.21 din Legea nr.121-XVI din 04.05.2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice (în continuare – Legea nr.121-XVI din 04.05.2007).

Cauza: Veniturile înregistrate din activitate în perioada anilor 2016-2017 nu au fost corelate cu consumurile/cheltuielile, acestea fiind insuficiente (micșorarea planurilor de investiții capitale) pentru acoperirea cheltuielilor, în special pentru retribuirea muncii, care au fost majorate odată cu aprobarea din decembrie 2017 a noii scheme de încadrare.

I. SINTEZA

Prin testările de audit efectuate la DCC, au fost constatate unele neconformități, care au determinat performanța nedesăvârșită în administrarea resurselor publice. Neajunsurile în organizarea și funcționarea activităților se atribuie la următoarele.

Procesele și deciziile administrative cu privire la organizarea și controlul situațiilor financiare și gestionării patrimoniului public, nu în toate cazurile, au fost argumentate și conforme, și prezentate în conformitate cu cadrul de raportare financiară, iar patrimoniul public gestionat regulamentar și în mod eficient. Gestiunea activelor de entitate s-a caracterizat prin existența unor neconformități și prin neatingerea unor indicatori de performanță programați.

Deficiențele constatate în activitatea APL au ținut de următoarele procese și aspecte de activitate:

- tergiversarea implementării obiectivelor de restructurare a formei organizatorico-juridice a ÎM DCC în instituție publică;
- neaprobarea Regulamentului cu privire la investițiile capitale publice;
- inventarierea investițiilor capitale și a bunurilor publice nu sunt efectuate regulamentar pentru a asigura exhaustivitatea informației, inclusiv prin raportarea rezultatelor către APL mun. Chișinău;
- neraportarea conformă în bilanțul consolidat a APL a investițiilor capitale în sumă de **773,58** mil.lei;
- neraportarea conformă în bilanțul consolidat a APL a rețelelor de gaze în sumă de **72.636,9** mii lei; alte obiective de **6.136,9** mii lei înregistrate ca în curs de execuție, da facto au fost finalizate și date în exploatare. Nu s-a asigurat determinarea duratei de funcționare utilă și calcularea uzurii pentru rețelele de gaze în valoare de **78.563,3** mii lei;
- în bilanțul consolidat a APL nu sunt înregistrate valoarea totală a investițiilor capitale în sumă de **179.778,3** mii lei aferente obiectivelor finalizate și date în exploatare;
- nu au fost calculate și încasate creanțele aferente serviciile prestate de supraveghere tehnică a construcției de locuințe către antreprenorii investitori pe anii 2013 - 12.04.2018 în sumă totală de **840,4** mii lei;
- etc.

II. Introducere

Administrarea publică a municipiului Chișinău se realizează de către Consiliul municipal Chișinău (în continuare – CMC), consiliile orășenești și satești (comunale), ca autorități reprezentative și deliberative ale populației municipiului Chișinău, și de către Primarul general al municipiului Chișinău.

Baza activității economice a întreprinderii DCC constituie contractele și comenzile de lucrări/servicii în domeniul construcțiilor capitale.

ÎM DCC ca „beneficiar” urmează să implementeze în cadrul valorificării cheltuielilor capitale Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr.5/13 din 30.05.2013⁹ de conformare la Legea privind achizițiile publice nr.131 din 03.07.2015.

III. Sfera și abordarea auditului

Ca obiectiv a activității de audit financiar exercitat s-a avut drept scop de a urmări dacă situațiile financiare sunt complete și conforme cu cadrul regulator și dacă administrarea patrimoniului public, precum și execuția bugetului de venituri și cheltuieli al entității verificate sunt în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele normative prin care a fost înființată entitatea și dacă respectă principiile legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității, furnizându-se în acest scop o opinie.

Auditul s-a planificat și realizat potrivit SIA relevante, puse în aplicare de către Curtea de Conturi. Echipa de audit s-a ghidat de actele legislative, normative și interne ale APL și aferente domeniului auditat. La efectuarea auditului, conform SIA, au fost fixate constatări ce țin de exactitatea și realitatea situațiilor financiare, inclusiv prin conformitatea și performanța unor operațiuni economice și activități realizate de către APL și întreprinderea din subordine.

Conducerea Direcției construcții capitale este responsabilă de a respecta cadrul legislativ-normativ ce reglementează domeniul gestionării patrimoniului public, de a implementa un sistem de management financiar și control eficient în domeniul dat, precum și de a întocmi și a prezenta rapoartele financiare în conformitate cu cadrul legal de raportare financiară. Entitatea asigură lipsa fraudelor și erorilor, și este responsabilă de utilizarea eficientă și conformă a mijloacelor financiare la entitate.

Responsabilitatea echipei de audit constă în auditarea modului de exercitare a atribuțiilor de către conducerea entității publice de gestionare a patrimoniului public din gestiune conform cerințelor legale. Totodată, auditorul nu este responsabil de prevenirea fraudelor și erorilor.

Totodată, în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI 1240), responsabilitatea principală pentru prevenirea și detectarea fraudelor revine responsabililor de governanța organizațională și de conducerea entității auditate, iar auditorul trebuie să elaboreze proceduri de audit, în baza unei evaluări a riscurilor, care să-i permită să obțină o asigurare rezonabilă că eventualele daune semnificative, cauzate de fraude, pot fi descoperite. Pe

⁹ <https://www.chisinau.md/doc.php?l=ro&idc=408&id=5950>

Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr.5/13 din 30.05.2013 „Cu privire la unele aspecte ce țin de efectuarea achizițiilor de mărfuri, lucrări și servicii de către întreprinderile municipale, instituțiile publice și societățile pe acțiuni cu cotă majoritară de participare a Consiliului municipal Chișinău”.

parcursul întregii misiuni de audit, auditorul trebuie să mențină o atitudine de scepticism profesional și să fie atent la posibilitățile de fraudă (ISSAI 100).

Prezenta Notă include: Anexa nr.1 – Cunoașterea entității; Anexa nr.2 – informații privind subdiviziunile ÎM DCC.

Planificarea auditului

Planificarea în cadrul auditului a derulat paralel cu executarea auditului, eforturile acestuia fiind orientate potrivit ISSAI aplicabile asupra domeniilor cu caracter semnificativ. astfel încât să asigure realizarea auditului într-o manieră eficientă prin oferirea unor răspunsuri exhaustive asupra factorilor ce au influențat activitatea entității.

Activitățile de audit la entitate s-au realizat în dependență de complexitatea auditului, de controalele/auditele anterioare, precum și de alte criterii. Prin urmare, au fost prevăzute efectuarea unor proceduri de audit standardizate:

- înțelegerea entității auditate;
- evaluarea preliminară a sistemului de control intern al entității;
- categoriile de operațiuni economico-financiare cu caracter semnificativ și nivelul de materialitate;
- stabilirea procedurilor de audit de aplicare în etapa de executare a auditului financiar, în scopul atingerii obiectivelor propuse;
- testarea și efectuarea procedurilor de audit prin asigurarea probelor întru confirmarea riscurilor de audit identificate.

Obiectiv general: Obținerea unei asigurări rezonabile că au fost reflectate corect și în deplină măsură în evidența contabilă și raportate fidel și veridic în situațiile financiare valoarea activelor (ne)financiare

Probele de audit acumulate denotă că la APL din mun. Chișinău și ÎM DCC nu se dispun de politici și proceduri de reglementare a investițiilor capitale aprobate, nu sânt stabilite priorități în domeniul investițiilor capitale. Ca rezultat, modul de administrare a cheltuielilor capitale aferente obiectelor finanțate din buget este inefficient, ceea ce generează iregularități la valorificarea mijloacelor financiare publice pentru investițiile și reparațiile capitale.

În scopul stabilirii unei metodologii transparente și eficiente de planificare, implementare și gestionare a investițiilor capitale finanțate din contul bugetului public național, prin HG nr.1029 din 19.12.2013¹⁰ a fost aprobat Regulamentul cu privire la investițiile capitale publice, care are drept scop stabilirea unui mecanism transparent și eficient de pregătire, aprobare, implementare, monitorizare și evaluare a proiectelor de investiții capitale finanțate de la bugetul public național.

APL a mun. Chișinău, în baza Regulamentului nominalizat, nu a stabilit proceduri specifice proprii de pregătire, aprobare, implementare și monitorizare a proiectelor de investiții capitale. La momentul efectuării auditului, în faza de proiect este elaborarea proiectului de decizie „Cu privire la aprobarea

¹⁰ HG nr.1029 din 19.12.2013 „Cu privire la investițiile capitale publice”.

Regulamentului privind procedurile specifice de pregătire, aprobare, implementare și monitorizare a proiectelor de investiții capitale”.

Cheltuielile pentru investițiile capitale finanțate de la buget se planifică, se execută și se raportează ca parte a procesului bugetar, cu respectarea procedurilor bugetare stabilite de legislația în domeniul finanțelor publice (pct.6 din Anexa nr.3 la HG nr.1029 din 19.12.2013).

Potrivit Deciziei CMC în conformitate cu atribuțiile sale¹¹ a aprobat bugetul mun. Chișinău pentru anul 2017 la cheltuieli în valoare totală de 3775,0 mil.lei.

Prin decizia CMC pe anul 2017 au fost aprobate în bugetul municipal mijloacele financiare destinate pentru cheltuieli capitale spre valorificare în sumă totală de 136,2 mil.lei (3,6% din bugetul municipal), precizate la 131,2 mil.lei și executate de 121,8 mil.lei (92,8%) sau cu 9,4 mil.lei mai puțin.

ÎM DCC ca beneficiar din partea APL mun. Chișinău a obiectivelor de construcții capitale valorifică mijloacele financiare bugetare alocate pentru investiții și reparații capitale. Din cheltuielile capitale totale pe anul 2017, prin intermediul ÎM DCC alocațiile precizate au constituit 77,6 mil.lei și executate de 75,9 mil.lei.

✓ *Datele raportate statistic de ÎM DCC pe anul 2017 cu privire la investiții relevă pe anul curent total imobilizări (ne)corporale intrări de obiecte noi în valoare de 41537,2 mii lei și investiții ulterioare și reparații capitale de 17541,7 mii lei, față de indicatorii respectivi a anului precedent de 43118,8 mii lei și 22827,4 mii lei.*

Indicatori	Anul curent 2017		Anul precedent 2016	
	Intrări obiecte noi	investiții ulterioare și reparații capitale	Intrări obiecte noi	investiții ulterioare și reparații capitale
Mijloace fixe, total	41537,2	17541,7	43118,8	22827,4
Mijloace fixe nefinisate	41537,2	17541,7	512230,7	201521,3
Inclusiv sursa BUAT	41535,2	17541,7	43116,1	22826,9
Construcții nefinalizate la 31.12	59078,9	772830,9		713752,0
Mijloace fixe puse în funcțiune		0,0		0,0
Darea în exploatare a fondurilor fixe		0,0		0,0

Sursa: Raport statistic nr.2-INV a ÎM DCC pe anul 2017.

Construcțiile nefinalizate la situația din 31.12.2017 raportate statistic constituie 772,8 mil.lei sau cu 59,1 mil.lei mai mult ca la începutul anului. Pe parcursul anilor 2016-2017 de către ÎM DCC din 125,05 mil.lei (65,95+59,1) valorificate nu au fost transmise primăriei mun. Chișinău/instituțiilor bugetare cheltuielile valorificate aferente obiectivelor capitale, pentru atribuirea valorii cheltuielilor la majorarea bunurilor imobile, fapt ce denaturează situațiile financiare raportate de autoritatea/instituțiile bugetare din mun. Chișinău.

✓ *Situațiile financiare ce țin de activele aferente investițiilor capitale valorificate din surse bugetare*

¹¹ Art.6 alin.(3) lit. h) din Legea privind statutul municipiului Chișinău nr.136 din 17.06.2016.

Cadrul regulator și metodologic de conformare în sistemul bugetar a evidenței mijloacelor fixe

ÎM DCC ca executor de buget asigură raportarea financiară conform criteriilor aprobate pentru sistemul bugetar¹². Astfel, potrivit Normelor metodologice privind evidența contabilă conturile din subclasa 31 „Mijloace fixe” sunt destinate generalizării informației privind existența și mișcarea mijloacelor fixe aflate în gestiunea autorității/instituției bugetare.

La grupa de conturi 319 „Investiții capitale în active în curs de execuție” se ține evidența activelor nemateriale și materiale în curs de execuție, adică în proces de construcție, precum și investițiile capitale efectuate în mijloace fixe. Grupa de conturi 319 este destinată generalizării informației referitoare la cheltuielile privind crearea de către instituția bugetară a activelor nemateriale și materiale¹³.

Contabilitatea analitică a activelor nemateriale și materiale în curs de execuție se ține pe obiecte de active nemateriale și materiale.

Activele nemateriale și materiale în curs de execuție se trec în categoria activelor nemateriale și materiale finalizate după recepția, darea în folosință sau punerea în funcțiune a acestora, după caz¹⁴.

✓ ***Situațiile financiare raportate de ÎM DCC pe investiții capitale***

Imobilizările corporale în curs de execuție raportate în bilanțul ÎM DCC la 31.12.2017 au constituit 776,78 mil.lei¹⁵ cu 59,04 mil.lei mai mult ca la începutul perioadei de gestiune.

Inventarierea obiectivelor finalizate și nefinalizate¹⁶ la situația din 01.01.2018 efectuate de comisia din cadrul ÎM DCC a constatat în total general 789 obiective în valoare totală de 772,83 mil.lei, inclusiv:

- a) 40 obiective în sumă de 102,4 mil.lei, preconizate conform planului pe anul 2018;
- b) 87 obiective în sumă de 339,67 mil.lei, procese verbale pentru aprobare de CMC și transmitere la balanța beneficiarilor finali;
- c) 81 obiective în sumă de 144,63 mil.lei, finalizate lucrări și necesar de perfectare a proceselor-verbale de recepție finală;
- d) 90 obiective în sumă de 61,89 mil.lei, inițiate în anii precedenți preconizate spre includere în plan pentru finalizare;
- e) alte 490 obiective în sumă de 124,24 mil.lei trecătoare.

¹² Planul de conturi contabile în sistemul bugetar și Normele metodologice aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr.216 din 28.12.2015.

¹³ de ex. elaborarea programelor informatice, construcția clădirilor, construcțiilor speciale, instalațiilor de transmisie etc.

¹⁴ Pentru legalizarea majorării valorii mijloacelor fixe se întocmește procesul-verbal privind majorarea valorii mijloacelor fixe și recalcularea uzurii anuale f. MF-6.

¹⁵ inclusiv: 776,28 mil.lei raportate în evidența contabilă componenta „buget” și alte 0,5 mil.lei aferente construcțiilor în curs de execuție de la baza de producere a ÎM DCC de pe str. Uzinelor 14, care sunt raportate la componenta de evidență în scop de „antreprenoriat”.

¹⁶ conform Ordinului directorului ÎM DCC nr.22 din 19.02.2018.

Detalierea evidenței privind activele nefinalizate

Denumirea obiectivelor	Construcția nefinalizată la 01.01.2018					Reevaluarea 01.01.1996
	Total	LCM	Utilaj	LP	Altele	
Construcții nefinalizate CCL	3,202,934	771,020	0	5,220	53,860	2,372,833
Construcții nefinalizate DCC	526,188,862	333,631,358	3,013,472			110,655,074
Reparații Capitale DCC	205,678,814	190,766,651	21,485	7,398,715	7,491,963	0
IFC	37,760,175	36,410,268	0	179,439	1,170,468	0
Construcții nefinalizate baza str.Uzinelor, 14	492,393	488,814	0	3,240	339	0

Sursa: Datele evidenței pe contul contabil 121 „Active materiale în curs de execuție” a ÎM DCC.

Verificările de audit desfășurate, constată la 31.12.2017 imobilizări corporale conform conturilor de activ a situațiilor financiare în valoare totală de 773,58 mil.lei, inclusiv 113,0 mil.lei înregistrate către anul 1996 ca urmare a reevaluării investițiilor capitale.

Pe de altă parte, verificările de audit desfășurate, conform datelor raportate în evidența contabilă în sistemul bugetar la subclasa 31 „Mijloace fixe”, se constată la 31.12.2017 în total mijloace fixe de 171,5 mil.lei, inclusiv la grupa de conturi 319 investiții capitale în curs de execuție de 131,5 mil.lei, pentru care DCC nu dispune de contabilitatea analitică a activelor cu descifrarea pe obiecte (cauza: raportarea operațiunilor în bilanțul contabil în dependență de planurile de finanțare aprobate). În același timp, se menționează că în bilanțul contabil este înregistrat eronat uzura totală a mijloacelor fixe menționate în sumă de 171,5 mil.lei.

Nu a fost asigurat în cadrul inventarierii existența efectivă a elementelor patrimoniale de activ și integritatea acestora, nu s-a exprimat calitatea și utilizabilitatea bunurilor în activitate.

Concluzie: În bilanțul consolidat a APL mun. Chișinău valoare totală a investițiilor capitale în active în sumă de **773,58** mil.lei nu sunt conform înregistrate, complete și confirmate prin inventarieri regulamentare.

În contextul menținerii celor constatate, auditarea unor conturi de activ denotă că acestea nu sunt reale și conforme.

Astfel, la contul 121.3 „imobilizări corporale până la punerea în utilizare” este înregistrată valoarea unor bunuri (stâlpi) de 6,5 mii lei care efectiv au fost eliberate către societatea Termoenergo.

În alt caz, la contul 121.4 „costuri ulterioare în curs de execuție” bunurile (secții de gard) înregistrate în evidența ÎM DCC în valoare de 138,7 mii lei, pentru care nu a fost determinat utilitatea acestora (transmise la păstrare SA Art-Met conform contractului din 01.11.2004, de facto depozitate la Grădina Zoologică).

Prin urmare, situațiile financiare a ÎM DCC au fost denaturate cu suma de 145,2 mii lei aferente unor bunuri pentru care efectiv nu este determinată utilitatea și/sau nu sunt în posesia ÎM DCC.

✓ *Plecând de la premisa că pentru o gestionare solidă și performantă a fondurilor publice este necesar asigurarea conformării activității după cadrul regulator menționat și conform unor reguli unice.*

Conturile contabilității financiare sânt destinate pentru generalizarea informației care urmează să fie prezentată în situațiile financiare. Se consideră active proprii activele care aparțin în momentul dat entității și asupra cărora se extinde dreptul de proprietate. Activele imobilizărilor corporale potrivit SNC sunt active care au o durată de utilizare limitată, la care se calculează uzura.

Întreprinderile municipale înregistrează bunurile proprietate publică primite în gestiune economică de la APL conform prevederilor SNC „Capitalul propriu și datorii” ca majorare concomitentă a activelor și datoriilor¹⁷.

Inventarierea efectuată de comisia din cadrul ÎM DCC nu a contribuit la atingerea scopului principal privind stabilirea și evaluarea reală a elementelor patrimoniale.

Inventarierea reprezintă acțiunea de constatare faptică a existenței elementelor patrimoniale de activ și a datoriilor ale unei instituții la o anumită dată din punct de vedere cantitativ și valoric. Scopul inventarierii este asigurarea integrității patrimoniului, stabilirea vinovaților pentru eventualele lipsuri constatate și luarea măsurilor necesare pentru recuperarea pagubelor. Obiectivul inventarierii constituie patrimoniul instituției publice format din valorile materiale și mijloacele bănești, precum și din drepturile și obligațiile cu valoare economică.

Entitatea are obligația să efectueze regulamentar¹⁸ inventarierea generală a elementelor de activ și pasiv, cel puțin o dată pe an pe parcursul desfășurării activității sale, potrivit Regulamentului privind inventarierea, aprobat de Ministerul Finanțelor¹⁹.

✓ *Cu referire la bunurile materiale destinate instalării (contul 121.2).*

În depozitele de pe str. Uzinelor 14 și str. Voluntarilor 3 din mun. Chișinău și pe terenurile adiacente sunt la păstrare bunuri destinate instalării ce se datează către anii 1980, care în principal sunt deteriorate, uzate fizic complet și/sau deteriorate.

Urmare a verificărilor efectuate s-a constatat, că inventarierea pe anul 2017 a bunurilor²⁰ în sumă totală de **3449,3** mii lei transmise la păstrare de APL a mun. Chișinău contrar regulilor generale aprobate regulamentar²¹, potrivit Regulamentului privind inventarierea²², nu a fost asigurat existența efectivă a elementelor patrimoniale de activ și integritatea acestora, nu s-a exprimat calitatea

¹⁷ Pentru generalizarea informației privind existența și modificarea datoriilor pe termen lung privind bunurile primite în gestiune economică este destinat contul 427 „Datorii pe termen lung privind bunurile primite în gestiune economică”.

¹⁸ Art. 24 alin.(1) Legea nr.113-XVI din 27.04.2007

¹⁹ Ordinul Ministerului Finanțelor nr.60 din 29.05.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind inventarierea.

²⁰ imobile de pe str. Uzinelor 14 și str. Voluntarilor 3 din mun. Chișinău.

²¹ Art. 24 alin.(1) Legea nr.113-XVI din 27.04.2007

²² Ordinul Ministerului Finanțelor nr.60 din 29.05.2012.

și utilizabilitatea bunurilor în activitate²³, nu s-a verificat respectarea regulilor și condițiilor de păstrare, ceea ce nu a oferit o imagine fidelă/reală a situațiilor financiare pentru anul 2017.

Menținerea unor bunuri neproductive în activitate și administrarea neeficientă a imobilelor generează pierderi. Suprafața totală a depozitelor de pe str. Uzinelor 14 antrenate pentru păstrarea bunurilor neproductive constituie 4730 m², ceea ce în final generează cheltuieli suplimentare de administrare și ratarea veniturilor din neacordarea suprafețelor în folosință estimate pe anul 2017 la 1,53 mil. lei²⁴.

✓ ***Atribuirea cheltuielilor pentru reparația capitală la majorarea fondurilor fixe***

În cazul, când din contul mijloacelor bugetare au fost efectuate lucrări de reparație capitală a mijloacelor fixe aflate la balanța altor structuri (fondator al cărora este autoritatea publică centrală²⁵ sau locală), volumele lucrărilor îndeplinite în decursul anului bugetar se transmit structurii la balanța căreia se află mijloacele fixe respective (pct.3.3.47. din Norme metodologice).

La situația din 31.12.2017 în evidența ÎM DCC sunt înregistrate cheltuieli totale în sumă de 205,7 mil.lei²⁶ suportate pentru reparația unor obiective finanțate din buget, inclusiv 132,1 mil.lei cheltuieli realizate până în anul 2012.

Concluzie: contrar prevederilor cadrului normativ de către APL a mun. Chișinău și a ÎM DCC nu au fost transmise la balanța entităților din subordine care administrează fondurile fixe respective (în unele cazuri situații condiționate de neacceptarea spre recepție din partea entităților beneficiare) în decursul anului bugetar cheltuielile capitale în valoare totală de 205,7 mil.lei, ceea ce a condiționat raportarea eronată de instituțiile publice a valorii reale a fondurilor fixe și necalcularea în evidență a uzurii acestora.

Pentru exemplificare, se relevă despre cheltuielile de reparație capitală a clădirii administrative (monument arhitectural neînregistrat în RBI) înregistrate la această componentă (cont contabil nr. 121) în sumă totală 946,1 mii lei, precum și a altor cheltuieli suportate la reconstrucția bazei de pe str. Uzinelor 14 în valoare de 488,8 mii lei, care nu au fost raportate la majorarea valorii fondurilor fixe.

La solicitarea auditului, în vederea confirmării evidenței de către ÎM DCC a fost confirmat și restabilit în evidența contabilă la fondul fix valoarea cheltuielilor capitale în sumă totală de 946,1 mii lei.

✓ ***Cu referire la monitorizarea executării contractelor de investiții și raportării în evidență a operațiunilor financiare***

²³ cu indicarea motivelor care au cauzat neutilizarea lor (deteriorarea, uzura completă etc.) și se transmit comisiei centrale, după caz, sau conducătorului entității, cu înaintarea propunerilor privind vânzarea, casarea sau reutilizarea acestora.

²⁴ media de 324 lei/m²/an * 4730 m².

²⁵ Cu suma respectivă se mărește cota de participare a autorităților publice respective în capitalul acestora.

²⁶ inclusiv: 190,77 mil.lei LCM, 21,5 mil.lei utilaj, 7,4 mil.lei LP, 7,5 mil.lei etc.

Domeniile: construcția locativă – 31,9 mil.lei, ocrotirea sănătății – 84,8 mil.lei, învățământ – 81,6 mil.lei, cultura – 6,5 mil.lei.

În cadrul APL mun. Chișinău și a ÎM DCC nu sunt aprobate proceduri exhaustive care ar prevedea unele reglementări de raportare generalizată a informațiilor aferente obiectivelor capitale și de urmărire a executării contractelor.

Informațiile privind executarea contractelor și a obiectivelor sunt disponibile și generalizate după necesitate și în parte la nivel de fiecare subdiviziune a DCC. Prin urmare, lipsa unor date relevante și exhaustive privind executarea contractelor nu asigură monitorizarea acestora în dependență de perioada de garanție, precum și a executării clauzelor legale și contractuale din partea antreprenorilor privind asigurarea executării lucrărilor prin depunerea garanțiilor de bună execuție a contractelor²⁷.

Se exemplifică în acest sens, faptul prin care, ÎM DCC nu a asigurat evidența separată a garanțiilor de bună execuție a contractelor, care este transferată de ÎM DCC la un cont separat a antreprenorului în mărime de 5 la sută din valoarea lucrărilor executate. Valoarea totală a garanțiilor de bună execuție la 31.12.2017 pentru contractele în curs de derulare este estimată de audit la **5,0 mil.lei**²⁸, valoare care a fost atribuită nejustificat la majorarea valorii obiectivelor de construcții capitale.

Cele relatate condiționează riscul suportării cheltuielilor suplimentare în cazul unor lucrări necalitative, ca urmare a supravegherii neconforme a executării contractelor și indisponibilității garanției contractuale.

La solicitarea auditului, în vederea restabilirii evidenței privind garanțiile de bună execuție a contractelor DCC a fost remis în adresa agenților economici acte de verificare a relațiilor privind disponibilitatea mijloacelor financiare la conturile bancare.

*Astfel, către situația din 27.06.2018 de către ÎM DCC a fost confirmat și restabilit în evidența contabilă (după antreprenor/contract) valoarea garanțiilor de bună execuție disponibile la conturile bancare în sumă totală de **1551,0 mii lei**.*

➤ **Cu referire la instalațiile de transmisie (rețele de gaze cont 121 și 911.1)**

La grupa de conturi 313 „Instalații de transmisie”²⁹ se ține evidența instalațiilor cu ajutorul cărora se realizează transportul de energie electrică, termică sau mecanică de la mașinile-motoare la mașinile de lucru, precum și transportul de informație, de substanțe lichide, gazoase, pulverulente și de alt tip de la un obiect de inventar la altul.

²⁷ obligația de a înlătura, în perioada de garanție, toate defecțiunile constatate la obiectele edificate/renovate pe cheltuială proprie în urma unei notificări transmise de către beneficiar.

²⁸ Din valoarea totală contractată de 376242,7 mii lei, **100490,2** mii lei au constituit sume achitate pe obiectivele de construcții în curs de executare la situația din 01.01.2018.

²⁹ Din grupa instalațiilor de transmisie fac parte rețelele electrice, rețelele de telecomunicații, rețele de gaze, transmisiile și conductoarele cu toate instalațiile intermediare necesare pentru transformarea și transportul energiei, informației și pentru deplasarea prin conducte a substanțelor lichide, gazoase, pulverulente și de alt tip până la consumator.

Activele nemateriale și materiale în curs de execuție se trec în categoria activelor nemateriale și materiale finalizate după recepția, darea în folosință sau punerea în funcțiune a acestora, după caz³⁰.

Situațiile financiare raportate de ÎM DCC

Imobilizările corporale ce țin de rețelele de gaze raportate în bilanțul ÎM DCC la 31.12.2017 la contul extra bilanțier 911.1 au constituit în total **72636,9** mii lei, inclusiv investiții realizate în linia de troleibuz Poșta veche de 170,2 mii lei (anul 2005) și la școala din or. Sîngera (anul 2004) de 40,3 mii lei³¹. Valoarea instalațiilor de transmisie în sumă de 72426,4 mii lei și alte investiții în sumă de 210,5 mii lei nu sunt înregistrate în bilanțul APL mun. Chișinău.

La contul 121 „Active în curs de execuție” din valoarea totală a rețelelor de gaze în sumă de **10889,4** mii lei, gazoductele în valoare de 4365,1 mii lei sunt în curs de execuție, alte obiective în sumă de 6136,9 mii lei au fost finalizate și date în exploatare, fapt prin care nu este asigurată raportarea corectă în bilanțul contabil a situațiilor.

- ✓ *Situațiile contabile raportate de ÎM DCC privind inventarierea rețelelor de gaze nu exprimă situația reală.*

Inventarierea obiectivelor finalizate și nefinalizate³² la situația din 20.12.2017 efectuate de comisia din cadrul ÎM DCC a constatat conform proceselor verbale de recepție finală în total general 128 obiective cu lungimea de 216,79 km construite în perioada anilor 2001-2017 și care au o valoare totală de 73645,8 mii lei³³. Conform contractelor de deservire tehnică a gazoductelor lungimea de facto constituie 221,1 km. Două obiective în valoare de 147,7 mii lei, concomitent sunt în evidența SA „Chișinău-Gaz” și ÎM DCC. Pentru 8 obiective cu lungimea de 8,63 km în valoare de 5146,0 mii lei lipsesc procesele verbale de recepție finală.

Inventarierea efectuată de entitate la solicitarea auditului a obiectivelor privind rețelele de gaze proprietate publică a mun. Chișinău la situația din 31.12.2017 relevă obiective transmise în exploatare cu lungimea de 222,0 km (213,6 km conform Deciziilor CMC) și care au o valoare totală de 78773,8 mii lei (73645,8 mii lei incluse în inventarierea la situația din 20.12.2017).

- ✓ *Auditul constată decontarea³⁴ nejustificată din evidența contabilă (cont 121) a ÎM DCC în martie 2018 a 2 obiective rețele de gaze în valoare de **129,9** mii lei.*

În timpul misiunii de audit de către serviciul contabil a ÎM DCC a fost prezentată confirmarea restabilirii în evidență a rețelei de gaze proprietate publică în valoare de 129,9 mii lei³⁵.

³⁰ Pentru legalizarea majorării valorii mijloacelor fixe se întocmește procesul-verbal privind majorarea valorii mijloacelor fixe și recalcularea uzurii anuale f. MF-6.

³¹ Anexa nr.2 – evidența DCC la contul extra bilanțier 911.1.

³² conform Ordinului directorului ÎM DCC nr.100 din 29.09.2017 „Cu privire la inventarierea activelor materiale în curs de execuție”.

³³ Anexa nr.1 - Ordinului directorului ÎM DCC nr.100 din 29.09.2017 și formularele privind rezultatele inventarierii.

³⁴ în baza dispoziției nr.179-d din 22 martie 2018 „Cu privire la aprobarea procesului verbal de casare a mijloacelor fixe a ÎM DCC” vizată de viceprimarul N. Grozavu.

³⁵ Anexa nr.3 – Nota contabilă de corectare a operațiunii de restabilire în evidență a rețelei de gaze.

✓ ***Uzura immobilizărilor corporale***

De către audit a fost verificat dacă ratele adecvate ale amortizării au fost corect aplicate immobilizărilor corporale care ar trebui amortizate, pe o bază corectă și adecvată.

Uzura mijloacelor fixe și amortizarea activelor nemateriale se calculează pentru mijloacele fixe și activele nemateriale cu durata de funcționare utilă mai mare de un an. Modul de determinare a duratei de funcționare utilă a mijloacelor fixe și a activelor nemateriale este expus în Catalogul mijloacelor fixe și activelor nemateriale, aprobat prin HG nr.338 din 21 martie 2003.

APL mun. Chișinău și ÎM DCC nu a ținut cont de cerințele cadrului normativ, exprimat prin faptul că nu s-a asigurat determinarea duratei de funcționare utilă și calcularea uzurii (4% anual) pentru instalațiile de transmisie aferente rețelelor de gaze în valoare totală de 78563,3 mii lei (72426,4+6136,9).

- ***APL a mun. Chișinău și ÎM DCC nu au gestionat regulamentar patrimoniul public, ce a condiționat și neîncasarea unor venituri***

Potrivit pct.5 și pct.6 din Regulamentul aprobat prin HG nr.715 din 16.06.2008³⁶ sunt stipulate competențele în procesul gazificării, prin care titularii de licențe privind distribuția gazelor naturale sunt responsabili privind extinderea rețelelor de gaze.

Având ca temei prevederile pct.6 din HG nr.715 din 16.06.2008, prin Hotărârea ANRE nr.294 din 15.07.2008³⁷ a fost aprobat tariful pentru serviciile de organizare a accesului potențialului consumator casnic la rețeaua de distribuție a gazelor naturale din interiorul localităților în mărime de 2970 lei, inclusiv TVA.

ÎM DCC a eliberat gratuit permisuri de racordare la conducta de gaze și nu a încasat regulamentar de la fiecare consumator tariful menționat de 2970 lei.

Ca urmare a monitorizării neconforme din partea APL a mun. Chișinău a modului de administrare a proprietății publice, veniturile neîncasate de la consumatori au constituit în total **968,2** mii lei (în anii: 2015 – 95 permise 282,1 mii lei; 2016 – 100 permise 297,0 mii lei; 2017 - 131 permise 389,1 mii lei).

Concluzii: În bilanțul consolidat a APL mun. Chișinău și a ÎM DCC valoarea totală a investițiilor capitale în active în sumă de **72636,9 mii lei**³⁸ nu sunt conform reflectate în soldurile conturilor, complete și confirmate prin inventarieri regulamentare pentru determinarea utilității fondurilor fixe, cu calcularea uzurii, fapt prin care situațiile financiare la contul au fost denaturate semnificativ. Alte obiective în sumă de **6136,9** mii lei înregistrate ca în curs de execuție, da facto au fost finalizate și date în exploatare.

³⁶ HG nr.715 din 16.06.2008 „Cu privire la măsurile de accelerare a procesului de gazificare internă a localităților”.

³⁷ Hotărârea ANRE nr.294 din 15.07.2008 „Cu privire la aprobarea tarifului pentru serviciile de organizare a accesului potențialilor consumatori la rețeaua de gaze natural”.

³⁸ de la contul 911.1, de la contul 121 „Active în curs de execuție” situația a fost reflectată la analiza compartimentului respectiv.

Nu s-a asigurat determinarea duratei de funcționare utilă și calcularea uzurii pentru rețelele de gaze în valoare de 78563,3 mii lei.

Administrarea neconformă a proprietății publice a condiționat neîncasarea veniturilor în anii 2015-2017 de la consumatori pentru conectarea la rețeaua de gaze în sumă de 968,2 mii lei (2017 - 389,1 mii lei).

➤ ***Cu referire la investițiile capitale în fonduri fixe care sunt date în exploatare (conturi 142 și 914.1)***

În perioada anilor 2016-2017 de CMC nu au fost adoptate decizii de recepție finală și de transmitere a obiectivelor de investiții capitale la balanța beneficiarilor.

Conform procedurilor în situația în care se dispun de decizii aprobate de CMC, dar obiectivele nu sunt transmise/acceptate spre primire de beneficiari, de către ÎM DCC valoarea obiectivelor sunt reflectate la contul extra bilanțier 914.1.

La situațiile din 01.01.2007 și 31.12.2017 soldul înregistrat a obiectivelor finalizate și date în exploatare a constituit valoarea totală de **179.778,3** mii lei (cont 142.5 „Alte active pe termen lung” = 15086,0 mii lei³⁹ și cont 914.1 = 164692,3 mii lei).

Auditul concluzionează, că în bilanțul consolidat a APL mun. Chișinău și a ÎM DCC valoarea totală a investițiilor capitale în sumă de 179.778,3 mii lei nu sunt conform reflectate în soldurile conturilor, complete și confirmate prin inventarieri regulamentare pentru determinarea utilității fondurilor fixe, cu calcularea uzurii, fapt prin care situațiile financiare la conturile din bilanțul consolidat a mun. Chișinău au fost denaturate semnificativ.

• **Capitalul social și dotarea/transmiterea în administrare de bunuri către întreprindere din partea fondatorului (clasa III Bilanț contabil)**

În conformitate cu prevederile art.10 alin.(1) și alin.(2) al Legii nr.121-XVI din 2007 bunurile domeniului public fac obiectul exclusiv al proprietății publice, circuitul civil al acestor bunuri fiind interzis. Prin art.11 alin.(2) al Legii nr.121-XVI din 2007 în evidența contabilă a persoanelor juridice în a căror gestiune se află bunuri a domeniului public, evidența contabilă a acestor bunuri se ține distinct, potrivit normelor aprobate de Ministerul Finanțelor. Întreprinderile municipale înregistrează bunurile proprietate publică primite în gestiune economică conform prevederilor SNC „Capitalul propriu și datorii”⁴⁰.

Întreprinderea este fondată și dotată cu bunuri de către fondator/fondatori⁴¹.

Conform pct.5, 7 și 12 a Standardului menționat, capitalul social reprezintă valoarea totală a părților sociale ale proprietarilor entității. La înregistrarea de stat a entității se contabilizează majorarea concomitentă a capitalului nevărsat și a capitalului social. Primirea aporturilor fondatorilor în capitalul social se

³⁹ inclusiv: obiect „Restaurarea și redimensionarea Complexului” Gloria Militară“ din perimetrul străzilor Pan Halipa, V.Mateevici, V.Alecsandri” – 11304,2 mii lei, 272,3 mii lei.

⁴⁰ Standardul Național de Contabilitate „Capitalul propriu și datorii” aprobat prin ordinul Ministrului Finanțelor nr.118 din 06.08.2013.

⁴¹ HG nr.387 din 06.06.94 cu privire la aprobarea Regulamentului-model al întreprinderii municipale (pct. 6.)

contabilizează ca majorare a activelor respective și diminuare a capitalului nevărsat.

✓ *Capitalul social și suplimentar raportat conform situațiilor financiare pe anul 2017 a constituit 216,3 mii lei, alte rezerve au fost înregistrate fără modificări pe parcursul anilor 2016-2017 în sumă de 4057,4 mii lei.*

✚ Nereglementarea procedurilor privind raportarea datelor evidenței contabile conform criteriilor practice din sistemul bugetar și în scop de antreprenoriat, nu asigură administrarea conformă a activității și raportarea corectă a indicilor financiar. Astfel, fără justificare la componentele „antreprenoriat” și „buget” capitalul social total de 216,3 mii lei a fost raportat în sume respective de 200,2 mii lei și 16,1 mii lei, care reprezintă indexarea materialelor de preț la depozite în anii 1989-1996.

În același timp, conform confirmărilor de la Camera Înregistrării de Stat capitalul statutar a ÎM DCC este format (din anul 1997) în mărime de 346,5 mil. lei, prin urmare acesta este cu **346,3 mil. lei** mai mare decât datele raportate financiar.

✚ ÎM DCC este fondatoare la Centrul de semiconductori „Optron-Lux” SRL c/f 1003600164575⁴² (cota publică constituie 0,25 mil. lei, 33%), în comun cu o persoană fizică și o societate pe acțiuni, pentru care DCC nu deține informațiile de rigoare și nu are înregistrări în evidența contabilă a cotelor de participare în sumă de **0,25 mil. lei**.

Informații privind datele privind capitalul social a ÎM DCC

IDNO Nr. înregistrat Data înregistrării	Capital social (lei)	Denumirea	Asociați		Diferența CÎS - evidența contabilă	Diferența evidenței contabilă - raport APP	Diferența CÎS - raport APP
		Social	Cota CMC (%)	Cota CMC, mii lei			
2	3	4	5	6	7	9	10
1002600047080	346.509.000	ÎNTRERINDEREĂ MUNICIPALĂ "DIRECȚIA CONSTRUCȚII CAPITALE" A PRIMĂRIEI mun. CHIȘINĂU	100,00	346509,0	346492,2	-199,5	346292,7

ÎM DCC cotă de participare în SRL „Optron-Lux”

Fondatori						
Nr.	Codul fiscal	Denumirea	Tara	Cota	Data înregistrării	Data anularii
1	1003600084921	CENTRUL DE ȘTIINTE ȘI INGINERIE INFORMINSTRUMENT S	Moldova	16%	119 000.00 LEU	04.02.2002
2	0100260047080	DIRECȚIA CONSTRUCȚII CAPITALE A PRIMĂRIEI MUNICIPII ✓	Moldova	33%	251 000.00 LEU	04.02.2002
3	0982807023164	CHEIBAS VICTOR SAMOIL	Moldova	51%	386 000.00 LEU	04.02.2002

Sursa: Informația din baza de date a SFS - Fișa contribuabilului.

Prin urmare, concluzionăm că situațiile financiare a ÎM DCC au fost denaturate cu suma de 0,25 mil. lei aferente cotei de participare prin neînregistrarea acesteia în evidență.

✚ Alte rezerve raportate la 31.12.2017 în sumă de 4057,4 mii lei reprezintă valoarea indexată la 01.01.1996 a fondurilor fixe primite în gestiune economică de la fondator.

Pentru asigurarea conformității procesului urmează să se ducă evidența analitică a obiectelor care au fost reevaluate (de exemplu, la decontarea/transferul surplusului din reevaluarea mijloacelor fixe, conform pct.41 IAS 16, în cazul ieșirii

⁴² <http://companies.casata.md/companies.php?l=ro&action=viewcompany&lid=100&id=129293>

mijlocului fix sau transferul la profitul nerepartizat), condiții care de facto nu sunt respectate în cadrul ÎM DCC.

Concluzii generale

Sintetizând abaterile identificate conform acțiunilor de audit financiar efectuate, evidențiem că indicatorii bugetari și financiari conțin unele neregularități care au avut ca efect reflectarea denaturată a elementelor patrimoniale în situațiile financiare anuale, ce condiționează administrarea neeficientă a bunurilor publice și implicit determină riscul de producere de prejudicii și/sau lipsirea de venituri bugetare.

Recomandări CM Chișinău, Primarul general al mun. Chișinău, DCC:

1. să întreprindă măsuri pentru organizarea activității întreprinderilor fondate în concordanță cu cadrul regulator;
2. să asigure inventarierea exhaustivă și contabilizarea conformă a patrimoniului public transmis în administrarea lor, și elaborarea, în comun cu administratorul întreprinderii fondate, a unor planuri manageriale de redresare a situației financiare/patrimoniale a întreprinderilor.
3. să asigure administrarea conformă a proprietății publice, inclusiv prin perceperea plății pentru conectarea la rețeaua de gaze, cu contabilizarea conformă a situațiilor reieșind din constatările de audit;
4. să întreprindă măsuri pentru încasarea creanțelor aferente serviciilor prestate de supraveghere tehnică a construcției de locuințe de la antreprenorii investitori în sumă totală de 840,4 mii lei.

Șef al Direcției de audit II din cadrul Direcției generale AAPL
Ion PLEȘCA

Se remite persoanelor cu funcții de răspundere pentru luare de cunoștință și prezentarea a comentariilor, propunerilor și recomandărilor în termen de 3 zile. Constatările din nota informativă vor fi utilizate la generalizarea raportului final cu tema dată, ținându-se cont de propunerile și recomandările Dvs. În caz de necesitate, până la finalizarea auditului, echipa de audit își rezervă dreptul să acumuleze probe suplimentare pentru definitivarea raportului.

Un exemplar de Notă informativă au primit:

Șeful ÎM DCC
Alexandru PANFILII

Lista acronimelor

Acronimul	Termenul abreviat
APL	Autoritatea Publică Locală
APC	Administrație Publică Centrală
BPN	Bugetul Public Național
BS	Bugetul de Stat
CMC	Consiliul municipal Chișinău
ÎM	Întreprinderea Municipală
SFS	Serviciul Fiscal de Stat
SRL	Societate cu Răspundere Limitată
UAT	Unitatea administrativ-teritorială
HG	Hotărârea Guvernului

Noțiuni principale

audit financiar – activitate independentă realizată în vederea obținerii unei asigurări rezonabile cu privire la măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, nu conțin denaturări semnificative ca urmare a fraudei sau erorii, activitate ce se finalizează cu exprimarea unei opinii cu privire la faptul dacă situațiile financiare sânt prezentate, din toate punctele de vedere semnificative, conform cadrului normativ aplicabil de raportare financiară;

Administrator de buget – autoritate/instituție bugetară, împuternicită cu dreptul de gestionare a unuia din componentele bugetului public național, în conformitate cu competențele și responsabilitățile prevăzute de legislație;

Alocație bugetară – sumă a mijloacelor bănești aprobată în bugete pentru onorarea angajamentelor bugetare;

Autoritate bugetară – organ al administrației publice centrale sau locale, autoritate publică autonomă, alte autorități publice, care se finanțează de la unul din componentele bugetului public național și care poate avea în subordine instituții bugetare (beneficiar direct de alocații bugetare);

Instituție bugetară – entitate de drept public, care conform actelor de constituire, se finanțează de la unul din componentele bugetului public național (beneficiar secundar/final de alocații bugetare);

Investiții capitale – cheltuieli bugetare destinate pentru formarea activelor fixe (construcția și/sau renovarea, reconstruirea sau extinderea activelor fixe existente);

Program – ansamblu coerent și agregat de activități implementate de către una sau mai multe autorități/instituții bugetare pentru atingerea unui scop și realizarea anumitor obiective strategice pe termen mediu și lung;

Propunere de buget – estimare de resurse și cheltuieli ale autorității/instituției bugetare prezentate administratorului de buget într-un format stabilit;

Proiect de investiții capitale – un obiectiv sau un grup de obiective care au un scop comun și rezultate clar definite, implementarea cărora conduc la formarea activelor fixe;

Cunoașterea entității

Activitatea de antreprenariat a Direcției Construcții Capitale⁴³ (DCC) este organizată sub forma organizatorică-juridică de întreprindere municipală (ÎM). ÎM DCC este persoană juridică, dispune de un patrimoniu distinct și activează pe principii de autogestiune pe un termen de activitate nelimitat în baza Regulamentului ÎM DCC, aprobat prin decizia Primăriei municipiului Chișinău nr.27/15 din 24.08.1995 și înregistrat la Camera Înregistrării de Stat la 12.12.1995.

ÎM DCC desfășoară activitate economică în conformitate cu Legea cu privire la antreprenariat și întreprinderi nr.845-XII din 03.01.1992. În scopul îndeplinirii HCC nr.60 din 27.06.2007 a fost aprobat decizia nr.2/47 din 05.03.2009 prin care urma a fi efectuată transformarea prin reorganizare a ÎM DCC în Direcția generală investiții capitale.

În vederea executării cerințelor și recomandărilor indicate în Hotărârile și Rapoartele Curții de Conturi⁴⁴ la 14.12.2017 a fost înaintat CMC proiectul de decizie „Cu privire la reorganizarea prin transformare a ÎM DCC în Direcția generală investiții capitale și aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare, prin care urmează să se asigure în același timp eliminarea suprapunerilor de atribuții și delegarea competențelor în domeniul investițiilor capitale către o singură autoritate.

Autoritățile municipale din Chișinău nu au asigurat conform prevederilor Regulamentului formarea la nivelul ÎM DCC a Consiliului de administrație.

Nu este raportat periodic de DCC nici activitatea întreprinderii, inclusiv pentru obiectele de cheltuieli capitale conform unor formulare prestabilite și formalizate.

Funcțiile și obligațiile întreprinderii

ÎM DCC utilizează mijloacele bugetare aprobate în bugetul municipal Chișinău destinate pentru finanțarea lucrărilor de construcție, reconstrucție și reparație capitală a obiectivelor din sfera social-culturală, comunală, conductelor de gaz etc.

Conform prevederilor Regulamentului, funcțiile de bază ale ÎM DCC sunt:

- acumularea investițiilor, inclusiv a celor străine, de la întreprinderile și organizațiile de stat, întreprinderile bazate pe autogestiune, de la agenții economici din străinătate;
- controlul și supravegherea tehnică privind executarea lucrărilor de proiectare, construcție, reconstrucție, reparație capitală și curentă;
- exercitarea funcțiilor de beneficiar la construcția, reconstrucția, reparația capitală și curentă a locuințelor, obiectivelor de menire social-culturală, comunală, drumurilor, traseelor subterane etc., în conformitate cu Planul general de dezvoltare social-economică precum și programului anual de investiții capitale a Primăriei mun. Chișinău;
- exercitarea comenzilor de construcție din partea Primăriei mun. Chișinău etc.

⁴³ IDNO 1002600047080.

⁴⁴ HCC nr.60 din 27.06.2007 „Privind raportul asupra formării și utilizării bugetului municipiului Chișinău și corectitudinii cheltuielilor pentru investiții capitale pe anul 2006”.

HCC nr.50 din 31.10.2014, pct.2.1.3. Consiliului municipal Chișinău și Primarului General:

- să reactualizeze organigrama instituțională per ansamblu și statele de personal. Să revizuiască, în acest sens, și să (re)aprobe, conform competențelor delegate, regulamentele de activitate ale subdiviziunilor structurale, delimitând clar funcțiile administrative și cele operaționale, respectiv, eliminând suprapunerile de atribuții;
- în colaborare cu autoritățile centrale și locale cadastrale, să realizeze neîntârziat acțiuni complexe și ferme privind inventarierea și cadastrarea bunurilor imobiliare (inclusiv a activelor în curs de execuție) dislocate pe teritoriul gestionat de AAPL de toate nivelurile; să creeze, în acest sens, un registru unic exhaustiv al bunurilor imobiliare proprietate publică locală în cadrul municipiului;

ÎM DCC pe anul 2017 conform statelor de personal aprobate de administratorul întreprinderii sunt 66,75 de angajați (6 secții, grupul gospodărire, arhiva și biblioteca tehnică, baza tehnico-materială).

ÎM DCC nu a elaborat și aprobat Regulamente cu privire la activitatea subdiviziunilor.

DCC nu dispune de licență de activitatea de proiectare pentru toate categoriile de construcții, reconstrucții.

Bazele juridice, organizatorice și financiare de formare și utilizare a bugetului ÎM DCC sunt reglementate prin Legea nr. 847-XIII din 24.05.1996⁴⁵, Legea nr. 436-XVI din 28.12.2006⁴⁶, Legea nr.397-XV din 16.10.2003⁴⁷, precum și prin alte acte legislative și normative în materie de finanțe și buget.

Evidența contabilă la ÎM DCC este reglementată prin Legea nr.113-XVI din 27.04.2007.

Anexa nr.2

Subdiviziunile înregistrate la SFS pe ÎM DCC

Nr.	Codul subdiviziei	Tipul obiectului subordonat	Data înregistrării	Localitatea	Adresa
1	0001 - Cladire	03 - Sediul central/ întreprinderea de baza	12.12.1995	0120 - DAF BUIUCANI	str.31 AUGUST,100
2	0001 - Xeros	08 - Alte obiecte	14.05.2008	0120 - DAF BUIUCANI	str.31 AUGUST,1989 NR.100
3	0012 - Teren	06 - Teren	29.11.2013	0120 - DAF BUIUCANI	str.Codrilor
4	0009 - Teren -0,4450,0,247	06 - Teren	29.03.2012	0120 - DAF BUIUCANI	str.Gioceilor
5	0007 - Teren	06 - Teren	05.05.2011	0140 - DAF CIOCANA	str. Gînta Latina,
6	0006 - Teren sub constructii a 2 blocuri locative 0,23 ha	06 - Teren	26.06.2009	0140 - DAF CIOCANA	str.M.Batrin
7	0005 - Teren sub constructii a 2 blocuri locative 0,43ha -0,4080ha	06 - Teren	19.04.2012	0140 - DAF CIOCANA	str.N.M.Spataru
8	0002 - Depozit	02 - Depozit	01.10.1976	0140 - DAF CIOCANA	str.UZINELOR,14
9	0003 - Depozit	02 - Depozit	01.04.1987	0140 - DAF CIOCANA	str.VOLUNTARILOR,3
10	0008 - Teren-0,3252	06 - Teren	02.06.2011	0150 - DAF RISCANI	str.Studentilor,

Sursa: Informația privind înregistrarea contribuabilului din sistemul informațional a SFS.

⁴⁵ Legea nr.847-XIII din 24.05.1996 „Privind sistemul bugetar și procesul bugetar” (cu modificările și completările ulterioare).

⁴⁶ Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală” (cu modificările și completările ulterioare; în continuare - Legea nr.436-XVI din 28.12.2006).

⁴⁷ Legea nr.397-XV din 16.10.2003 „Privind finanțele publice locale” (cu modificările și completările ulterioare).